

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 581/2024-25

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miloša Maďara (sudca spravodajca) a sudcov Jany Baricovej a Miroslava Duriša v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky **Generali Slovenská distribúcia, a. s.** (predtým GSK Financial, a. s.), Lamačská cesta 3/A, Bratislava, zastúpenej MST PARTNERS, s. r. o., Laurinská 3, Bratislava, proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave č. k. 3Cob/202/2021-475 z 28. septembra 2022 a proti postupu, ktorý mu predchádzal, proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2Obdo/13/2023 z 25. apríla 2024 a proti postupu, ktorý mu predchádzal, takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 28. augusta 2024 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a svojho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením najvyššieho súdu o odmietnutí dovolania a postupom, ktorý predchádzal jeho vydaniu. Popri porušení práva na spravodlivý proces (čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny, čl. 6 ods. 1 dohovoru) sa domáha vyslovenia porušenia základného práva na rovnosť podľa čl. 47 ods. 3 ústavy, základného práva na verejné prerokovanie veci a na vyjadrenie sa ku všetkým vykonaným dôkazom podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, základného práva na ochranu vlastníctva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a základného práva na ochranu a pokojné užívanie majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej „dodatkový protokol“) uznesením krajského súdu, ktorým rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie. Navrhuje napadnuté uznesenia zrušiť a vec vrátiť krajskému súdu na ďalšie konanie.

2. Žalobca sa v konaní pred všeobecnými súdmi domáhal od sťažovateľky (resp. jej právnej predchodkyne) zaplataenia žalovanej istiny z titulu spôsobenia škody prevádzkou motorového

vozidla, ku ktorej došlo 7. marca 2016, a to nárazom auta poisteného u sťažovateľky do 3 kusov výmenníkov. Sťažovateľka vzniesla námietku premlčania z dôvodu uplynutia dvojročnej subjektívnej doby podľa § 106 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Súd prvej inštancie ustálil začiatok plynutia dvojročnej premlčacej doby 13. mája 2016, keď bola vykonaná obhliadka poškodených zariadení, o čom bol žalobcovi vystavený rukou písaný doklad. Týmto dňom mal podľa názoru súdu prvej inštancie žalobca vedomosť o vzniku vyčísliteľnej škody. Keďže bola žaloba doručená 26. júna 2018, Okresný súd Bratislava IV (v súčasnosti Mestský súd Bratislava III) rozsudkom č. k. 10Cb/84/2018-424 z 1. júna 2021 žalobu zamietol.

3. O odvolaní žalobcu krajský súd rozhodol napadnutým uznesením, ktorým podľa § 389 ods. 1 písm. b) Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Na podklade judikatúry najvyššieho súdu dokumentujúcej začiatok plynutia subjektívnej premlčacej doby (sp. zn. 1Cdo/82/2009) konštatoval, že súd prvej inštancie dospel k nesprávnemu právnemu záveru, keď začiatok plynutia dvojročnej premlčacej doby ustálil na 13. máj 2016. Podľa odvolacieho súdu vedomosť u žalobcu o škode preukázateľne nastala 30. júna 2016 (v bode 8 odôvodnenia je chyba v písaní uvedením roku „2018“, pozn.) na základe priloženého čitateľného montážneho listu, keď bolo možné ustáliť rozsah nároku žalobu, a to v akom rozsahu sú výmenníky opraviteľné, resp. poškodené.

4. Proti uzneseniu odvolacieho súdu sťažovateľka podala dovolanie, ktorého prípustnosť odôvodnila podľa § 420 písm. f) CSP. Z dôvodu, že uznesenie, ktorým odvolací súd zrušil rozhodnutie súdu prvej inštancie, nie je rozhodnutím odvolacieho súdu vo veci samej ani rozhodnutím, ktorým sa konanie končí, nie je podľa názoru najvyššieho súdu dovolanie podľa § 420 CSP prípustné (s poukazom na judikát č. 19/2017 uverejnený v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov č. 3/2017). Najvyšší súd napadnutým uznesením dovolanie sťažovateľky odmietol podľa § 447 písm. c) CSP bez toho, aby sa zaoberal otázkou vecnej správnosti dovolaní napadnutého rozhodnutia.

II.

Argumentácia sťažovateľky

5. Sťažovateľka podala po vydaní uznesenia dovolacieho súdu ústavnú sťažnosť, ktorou namieta porušenie základných práv označených v bode 1 tohto uznesenia. V prehľadnej ústavnej sťažnosti uvádza, v čom spočívajú dôvody protiústavnosti napadnutého kasačného uznesenia odvolacieho súdu a dôvody protiústavnosti napadnutého uznesenia dovolacieho súdu o odmietnutí dovolania.

6. V prvom argumentačnom okruhu námietok proti kasačnému uzneseniu odvolacieho súdu dominuje námietka zásadnej zmeny skutkovej otázky týkajúcej sa začatia plynutia premlčacej doby nároku žalobcu a na to nadväzujúcej zmeny právnej otázky týkajúcej sa (ne)premlčania žalobného nároku bez toho, aby bolo zopakované dokazovanie v odvolacom konaní (t. j. bez nariadenia pojednávania, resp. bez oboznámenia sa s originálom montážneho listu z 13. mája 2016). Skutkové zistenia odvolacieho súdu odporujúce vykonaným dôkazom súdu prvej inštancie, resp. porušujúce kogentné procesné právne normy (§ 384 ods. 1 CSP, § 385 ods. 1 CSP, § 191 CSP) a na to nadväzujúce právne posúdenie považuje za arbitrárne s následkom porušenia práva na spravodlivé súdne konanie. Sťažovateľka namieta, že nevykonaním opakovaného dokazovania, ktoré by sa realizovalo na pojednávaní, malo dôjsť aj k porušeniu práva na verejné prerokovanie

veci a práva vyjadriť sa k vykonávaným dôkazom podľa čl. 48 ods. 2 ústavy. Zároveň tak podľa sťažovateľky došlo v konaní k jej znevýhodneniu voči žalobcovi, čím odvolací súd porušil aj čl. 47 ods. 3 ústavy.

7. Sťažovateľka ďalej namieta aj nepreskúmateľnosť napadnutého kasačného uznesenia (porušenie § 234 ods. 2 v spojení s § 220 ods. 2 CSP) z dôvodu absencie vysporiadania sa s podstatnými tvrdeniami sťažovateľky (s obsahom, resp. s čitateľnosťou montážneho listu z 13. mája 2016, s argumentáciou sťažovateľky vo vyjadrení z 13. októbra 2020 či so záverom súdu prvej inštancie o vedomosti žalobcu o kvantifikovanej škode najneskôr 22. júna 2016). Nerozvinutie argumentácie má podľa sťažovateľky za následok vnútornú rozpornosť odôvodnenia napadnutého uznesenia krajského súdu zakladajúcu jeho arbitrárnosť a porušenie práva na spravodlivý súdny proces a práva na ochranu vlastníctva.

8. Proti napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu o odmietnutí dovolania z dôvodu jeho neprípustnosti sťažovateľka argumentuje, že bolo porušené jej právo na prístup súdu v podobe práva na vecné prejednanie podaného dovolania. Vyjadruje nesúhlas s odmietnutím dovolania len na základe kategorických záverov najvyššieho súdu o neprípustnosti dovolania proti kasačným rozhodnutiam odvolacích súdov. V naznačenej súvislosti prezentuje záver, že v jej veci je kasačné rozhodnutie odvolacieho súdu rozhodnutím vo veci samej. V prospech prípustnosti dovolania argumentuje aj judikatúrou ústavného súdu o prípustnosti ústavnej sťažnosti namietajúcej kasačné uznesenie odvolacieho súdu. Zastáva názor, že odmietnutím vecného prieskumu kasačného uznesenia [ktorým došlo k zásadnej zmene hodnotenia skutkového stavu bez dokazovania, čo inak zakladá vadu konania podľa § 420 písm. f) CSP] postupoval najvyšší súd tak, aby sa táto časť súdneho konania ocitla celkom mimo akejkoľvek súdnej kontroly zo strany všeobecných súdov, a to aj napriek tomu, že znenie § 420 CSP realizáciu takéhoto prieskumu predpokladá. Podľa sťažovateľky vzhľadom na okolnosti tejto veci bolo dovolanie nielen prípustné, ale aj dôvodné, a preto mu dovolací súd bol povinný vyhovieť.

9. K prípustnosti podania ústavnej sťažnosti vo vzťahu ku kasačnému uzneseniu odvolacieho súdu sťažovateľka opätovne poukazuje na prislúchajúcu judikatúru ústavného súdu. Zdôrazňuje zásadný dopad a záväznosť právneho názoru odvolacieho súdu na ďalšie konanie pred súdom prvej inštancie. Tvrdí, že po podaní dovolania už nemá k dispozícii efektívne prostriedky obrany proti postupu odvolacieho súdu. S odkazom na § 124 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) poslednej vety trvá na tom, že jej plynie lehota na podanie ústavnej sťažnosti proti uzneseniu odvolacieho súdu odo dňa doručenia uznesenia najvyššieho súdu, keďže z § 420 CSP výslovne nevyplýva neprípustnosť dovolania proti uzneseniu krajského súdu podľa § 420 CSP. Na podporu tohto tvrdenia poukazuje na bod 17 uznesenia ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 447/2023 z 5. septembra 2023.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

10. Podstatou ústavnej sťažnosti je namietané porušenie označených základných práv napadnutým postupom a uznesením krajského súdu, ktorým zrušil výrok o zamietnutí žaloby a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, ako aj napadnutým postupom a uznesením najvyššieho súdu,

ktorý odmietol dovolanie sťažovateľky z dôvodu, že proti kasačnému uzneseniu odvolacieho súdu nie je dovolanie podľa § 420 písm. f) CSP prípustné.

11. Ústavný súd z obsahu ústavnej sťažnosti vyabstrahoval, že závery kasačného uznesenia odvolacieho súdu, ktoré má podľa sťažovateľky povahu rozhodnutia vo veci samej, vykazujú vady zmätočnosti podľa § 420 písm. f) CSP týkajúce sa nevykonania dokazovania pred odvolacím súdom, a preto mali byť predmetom vecného dovolacieho prieskumu. Sťažovateľka tak namieta nesprávny záver o neprípustnosti podaného dovolania a tým porušenie práva na prístup k súdu. Pretože sťažovateľka tvrdí, že nemá žiadny efektívny prostriedok nápravy ako namietať postup a uznesenie odvolacieho súdu, žiada ústavný súd o poskytnutie ústavnoprávnej ochrany. Zachovanie lehoty na podanie ústavnej sťažnosti podľa § 124 zákona o ústavnom súde poslednej vety odvíja zo znenia § 420 CSP, z ktorého výslovne nevyplýva neprípustnosť dovolania proti kasačnému uzneseniu.

12. Ústavný súd sa najskôr v rámci predbežného prerokovania zaoberal procesnými súvislosťami sťažovateľkou zvoleného postupu, ktorá po neúspešnom dovolacom konaní podala ústavnú sťažnosť, a to tak proti uzneseniu dovolacieho súdu, ale aj uzneseniu odvolacieho súdu, v dôsledku čoho formálne prichádza do úvahy aktivácia § 124 poslednej vety zákona o ústavnom súde. Preto ústavný súd svoju pozornosť zamerlal na to, či išlo o riadne využitie mimoriadneho opravného prostriedku, resp. či podanie dovolania proti kasačnému uzneseniu odvolacieho súdu predstavuje účinný prostriedok nápravy. Osobitne pritom vo vyznievajú dva okruhy argumentov; (i) v prospech realizácie dovolacieho prieskumu ide o argument týkajúci sa povahy zrušujúceho uznesenia odvolacieho súdu ako rozhodnutia vo veci samej, a (ii) v prospech zachovania lehoty na podanie ústavnej sťažnosti je to argument, že zo znenia § 420 CSP výslovne nevyplýva neprípustnosť dovolania proti kasačnému uzneseniu.

13. Pokiaľ ide o posúdenie povahy kasačného uznesenia odvolacieho súdu v konkrétnych okolnostiach tejto veci je zrejmé, že odvolací súd posudzoval skutkové a právne okolnosti veci, a teda zaoberal sa vecou samou v podobe polemiky o začiatku plynutia premlčacej doby. Podstatná a rozhodujúca skutočnosť je však to, že výsledkom vecného odvolacieho prieskumu nie je konečné vybavenie sporu, resp. definitívny rozsudok, ale procesné rozhodnutie. Inými slovami, je potrebné rozlišovať medzi širším pojmom „meritórne konanie o odvolaní“, ktorým je každé rozhodovanie o odvolacom návrhu, a to bez ohľadu na vecný či procesný výsledok, a užším pojmom „vecné rozhodnutie“, ktorým je konečné či definitívne rozhodnutie vo veci samej, a to v podobe rozsudku odvolacieho súdu, ktorým rozsudok súdu prvej inštancie potvrdzuje alebo mení (por. bod 32 napadnutého uznesenia najvyššieho súdu, pozn.). Napokon, aj dôvod uvedený v § 389 ods. 1 písm. b) CSP, ktorý je procesným dôvodom zrušenia rozsudku súdu prvej inštancie, svedčí v prospech konštatácie o procesnej povahe kasačného uznesenia odvolacieho súdu, proti ktorému nie je prípustné dovolanie podľa § 420 CSP (por. aj Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarčinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol. *Civilný sporový poriadok. Komentár*. 2. vydanie. Praha : C. H. Beck, 2022. 1528 s.).

14. Sťažovateľka preto nemohla dôvodne očakávať iný postup ako ten, ktorý v jej prípade aplikoval najvyšší súd. Ak za danej procesnej situácie zasadenej do súčasnej normatívnej úpravy najvyšší súd dovolanie sťažovateľky odmietol postupom podľa § 447 písm. c) CSP ako dovolanie podané proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné (t. j. uznesenie, ktorým sa konanie nekončí

a ktoré nie je rozhodnutím vo veci samej), nemožno v postupe najvyššieho súdu identifikovať také nedostatky, ktoré by mohli vec sťažovateľky posunúť do roviny ústavno-súdneho prieskumu. Za daných okolností nie je namieste aplikácia skoršieho rozhodnutia ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 447/2023, na ktoré poukázala sťažovateľka. Predovšetkým nejde o analógiu v skutkovom a ani v právnom stave veci, keďže predmetom prieskumu v konaní pred ústavným súdom pod sp. zn. IV. ÚS 447/2023 bol rozsudok odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, a v dôsledku nepodania dovolania bola ústavná sťažnosť odmietnutá z dôvodu neprípustnosti. Rovnako neobstojí ani vytrhnutie právnych viet (koncentrovaných v bode 17) z celkového kontextu uznesenia ústavného súdu, keďže neboli zohľadnené už uvedené podstatné skutkové a právne skutočnosti v konkrétnych okolnostiach. Navyše, nie je možné konštatovať riadne využitie mimoriadneho opravného prostriedku, ak samotná právna úprava podporená stabilnou súdnou rozhodovacou praxou dovolanie proti jednoznačne typovo vymedzenej skupine odvolacích (kasačných) rozhodnutí vylučuje. Ústavný súd preto uzatvára, že argumentačná konštrukcia o tom, že z § 420 CSP výslovne nevyplýva neprípustnosť dovolania proti kasačnému uzneseniu odvolacieho súdu, a preto plynie lehota na podanie ústavnej sťažnosti proti napadnutému uzneseniu odvolacieho súdu odo dňa doručenia uznesenia dovolacieho súdu, je zjednodušená a nesprávna.

15. Sťažovateľka sa preto nemohla dôvodne spoliehať na zachovanie lehoty na podanie ústavnej sťažnosti podľa § 124 poslednej vety zákona o ústavnom súde. Ústavný súd vo svojej rozhodovacej praxi vyslovil právny názor, že zákon o ústavnom súde priznáva účinky predĺženia lehoty na podanie ústavnej sťažnosti len v prípade takých mimoriadnych opravných prostriedkov, ktoré sú v priamej dispozícii sťažovateľa a ktoré sú efektívne spôsobilé privodiť sťažovateľovi úspech vo veci (IV. ÚS 645/2023). V situácii, keď prípustnosť dovolania je priamo vylúčená zákonom (§ 420 a § 421 CSP), nie je podanie dovolania uplatnením takého mimoriadneho prostriedku, na ktorý sa vzťahuje posledná veta § 124 zákona o ústavnom súde, a v takomto prípade nemožno považovať za včas podanú sťažnosť proti rozhodnutiu napadnutému dovolaním (m. m. II. ÚS 93/2023, IV. ÚS 377/2024).

16. Pokiaľ sťažovateľka namieta v ústavnej sťažnosti procesné pochybenia v napadnutom odvolacom konaní a nepreskúmateľnosť napadnutého uznesenia odvolacieho súdu, je toto ústavne relevantná argumentácia, najmä pokiaľ by sa po vydaní predmetného uznesenia pokúsila chrániť svoje ústavné práva podaním ústavnej sťažnosti, ktorá je v prípade kasačných (procesných) rozhodnutí všeobecných súdov v určitých prípadoch prípustná (por. aj I. ÚS 96/2023, I. ÚS 575/2024). Avšak, keď sťažovateľka podala dovolanie podľa § 420 písm. f) CSP proti kasačnému uzneseniu odvolacieho súdu, nie je možné hovoriť o efektívnom využití právneho prostriedku.

17. Vzhľadom na to je potrebné ústavnú sťažnosť v časti proti napadnutému postupu a uzneseniu najvyššieho súdu odmietnuť podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú a ústavnú sťažnosť v časti proti napadnutému postupu a uzneseniu krajského súdu, ktoré nadobudlo právoplatnosť 29. novembra 2022, odmietnuť ako oneskorene podanú podľa § 56 ods. 2 písm. f) zákona o ústavnom súde.

18. Ústavný súd v závere dodáva, že sťažovateľka k svojej ústavnej sťažnosti nepripojila kópiu právoplatného uznesenia odvolacieho súdu v zmysle § 123 ods. 3 zákona o ústavnom súde, ktoré

si ústavný súd vyžiadal od súdu prvej inštancie postupom podľa § 60 ods. 2 ústavného súdu. Ústavný súd už sťažovateľku nevyzýval na predloženie predmetného rozhodnutia, pretože samotná ústavná sťažnosť smerujúca proti napadnutému uzneseniu krajského súdu musela byť v tomto prípade odmietnutá z dôvodu oneskoreného podania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 22. októbra 2024

Miloš Maďar
predseda senátu